

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 24.—
polletno Din 12.—
posamezna številka Din 1.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiske dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

	Din	p
Pri 1 × objavi 1/1 str.	600	—
„ „ „ 1/2 „	300	—
„ „ „ 1/4 „	150	—
„ „ „ 1/8 „	75	—
„ „ „ 1/16 „	37	50

VIII. letnik.

V Ljubljani, dne 1. junija 1925.

Štev. 12.

K zaključitvi razstave vajeniških del.

Prva razstava vajeniških del, ki je obsegala vso Slovenijo, prva prireditev te vrste v naši državi, se je zaključila z velikim uspehom za razstavljalce, v še večje zadoščenje prirediteljev in v ponos slovenskemu obrtništvu. Slovensko obrtništvo je pokazalo s prireditvijo te razstave, da dobro razumeva položaj, v katerem se danes nahaja, da si je v svesti važnih nalog in visokih funkcij, ki jih ima vršiti obrtništvo v novi državi in da je treba, da se obrtni stan za vse to primerno pripravi, začeti pri korenini, pri našem naraščanju. V dobrem, zdravem, strokovno najboljše izvežbanem naraščanju leži bodočnost našega obrtništva, zato je treba vzgoji in strokovni izobrazbi naraščaja posvetiti vso svojo pozornost. In da se je naše obrtništvo, njemu na čelu Zveza obrtnih zadrug, v dobrem razumevanju tega položaja lotila svojega dela pri korenini, pri vzgoji vajeništva, baš v tem leži oni moment, zaradi katerega je treba to prireditev posebno ceniti.

Ceniti nam je pa tudi delo prirediteljev zlasti zaradi tega, ker so se lotili posla, dobro se zavedajoč velikih ovir, katere jim bo premostiti, velikih težav, katere se jim bodo stavile pri tem velevažnem, toda težkem in nevhvaležnem delu. Res je bilo treba premostiti mnogo zaprek, streti mnogo predsodkov, toda danes, ko je razstava že zaključena, smejo prireditelji s ponosom zreti nazaj na svoje delo, ki je pokazalo celokupnemu obrtništvu naše države pot, po kateri je treba iti, kako se mora delati, da se usposobi obrtni stan za visoke funkcije, ki jih ima vršiti v naši državi po svoji številčnosti in važnosti kot eden izmed najbolj produktivnih faktorjev.

Po pravici more biti na uspehi razstave ponosna Zveza obrtnih zadrug, ponosni pa morajo biti na to tudi vajenci, ki so se upali tekmovati, in mojstri, ki so jih za to usposobili in jim omogočili sodelovanje. Katalog, ki ga je izdala Zveza obrtnih zadrug o priliki razstave kot nekaj kašipot skozi razstavo, bo hranilo slovensko obrtništvo kot zlato knjigo, v kateri so zapisana imena prvih naših tekmovalcev in imena onih obrtnikov, ki so preko vseh predsodkov, v najboljšem razumevanju novega položaja priskočili pripravljalnemu odboru na pomoč, odzvali se njegovemu vabilu ter pripomogli svojim vajencem

do udeležbe. S tem so moralno podprli to veliko manifestacijo slovenskega obrtništva in bodočnost bo znala ceniti njih delo.

Razstava sama nam je nudila izredno zadovoljivo sliko o strokovni izobrazbi našega naraščaja. Zastopane so bile skoro vse stroke in reči smemo tudi, skoro enakomerno, tako iz ljubljanske kakor tudi iz mariborske oblasti. Zato smemo smatrati to sliko za dokaj resnično, faktičnemu stanju popolnoma odgovarjajočo. Ta slika nas navdaja z največjim optimizmom. Mirno smemo zreti v bodočnost slovenskega obrtništva v prepričanju, da mora na poljanah, ki se sedaj orjejo, vzkliti nova generacija, ki bo kos svojim nalogam, ki bo dvignila nivo obrtništva do zaslužene višine.

Po svoji važnosti v naši državi je bila na razstavi razmeroma najboljše zastopana mizarska stroka. Tudi lajki so lahko opazili, da so mizarski izdelki predominirali tako po številu kakor tudi po dovršenosti. Okusni, najpreciznejše izdelani komadi so bili v ponos izložnikom in stroki, ki s takim naraščajem ne more propasti.

Za mizarsko stroko je omeniti ključavničarstvo. Zlasti naj bodo tu navedena dela mariborske delavnice državnih železnic, ki so žela splošno priznanje. Tu se je predvsem pokazalo, kaj zmora vajenec v delavnici, kjer ima na razpolago najmodernejša tehnična sredstva napram vajencu, ki je navezan na primitivne delavne pripomočke. Vendar so bila tudi dela vajencev, zaposlenih v manjših obratih precizna, okusna in so kazala na najboljšo mojstrsko vzgojo.

Prav dober vtis so napravila dela črko- in soboslikarskih ter pleskarskih vajencev. Jasno je bilo tu opaziti rezultate dobre metodične vzgoje. Čipkarstvo, ki se pri nas pod vodstvom državnega zavoda za ženski obrt najuspešneje razvija, je želo splošno priznanje s strani vseh, ki so razstavo посетili. Ta stroka obeta postati ena izmed naših najbolj produktivnih strok. — Prav lična dela so razstavili tudi vajenci naših knjigovezov. Žal, da so tu izostale take tvrdke, od katerih bi bilo predvsem pričakovati, da pomagajo svojim vajencem do udeležbe! — Zelo solidne, pri tem pa okusne izdelke so razstavili čevljarski vajenci. — Damsko krojaštvo je bilo prav dobro zastopano z izdelki, ki so po kroju in dovršenosti izdajali spretno roko vajenke najboljšega okusa. Od moškega krojaštva, ki stoji pri nas na tako visoki stopinji, je bilo pričakovati

večje udeležbe. — Kleparski vajenci so razstavili več izredno lepih izdelkov, tako tudi kolarji, sodarji, tesarji in kovači. Tudi fotografični, graverski in grafični obrti so bili zastopani s prav dobrimi izdelki. — Pletarski obrt, ki je pri nas zlasti v mariborski oblasti tako dobro razvit, je s svojimi vajeniškimi deli pokazal, da se hoče dvigniti do najvišje izpopolnitve. Okusna in zelo precizna dela so razstavili tudi vajenci zlatarskega, urarskega in pasarskega obrta, samo tako je pohvalno omeniti vajence pečarske in zidarske stroke, nadalje sedlarskega in puškarskega obrta.

Na razpolago imamo premalo prostora, da bi mogli primerno oceniti vsako posamezno stroko posebej. Zadostuje naj, da ugotovimo, da je razstava napravila na najmerodajnejše faktorje, ki so jo posetili, najboljši vtis, da je dosegla nepričakovano velik moralni uspeh. Naj bi služilo to kot zadoščenje onim, ki so to prireditve pripravili, in kot priznanje za razstavljalce in njih mojstre. Naj bi ta velik uspeh bil pa tudi v bodrilo vsem onim, ki iz kateregakoli ozira niso hoteli pomagati pri tej za celokupno naše obrtništvo eminentno važni prireditvi.

Čevljarški kongres v Ljubljani.

V nedeljo 3. maja se je vršil v Ljubljani čevljarški kongres, katerega so se udeležili čevljarški mojstri iz vse Slovenije, pa tudi gostje iz Hrvaške v tako impozantnem številu, da je bila zborovalna dvorana v Mestnem domu natlačeno polna. Kongres je otvoril g. Engelbert Franchetti, predsednik Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, katera je izvršila s sodelovanjem ljubljanske in drugih čevljarških zadrug pripravljala dela. Po pozdravu udeležencev, posebno delegatov iz Hrvaške, zastopnika velikega župana vladnega tajnika dr. Mramorja ter zastopnikov Trgovske in obrtniške zbornice g. dr. Pretnarja in Žagarja je bil na predlog g. Franchettija izvoljen kot predsednik kongresa načelnik ljubljanske čevljarske zadruge Oblak. Pred prehodom na dnevni red je pozdravil zborovalce v imenu Trgovske in obrtniške zbornice dr. Pretnar, ki je kazal na težak položaj obrtništva, posebno pa čevljarskega obrtnika, ki se mu je godilo slabo tudi v onih časih, ko so nekatere druge panoge mogle vsaj kolikor toliko dihati. Čevljarških mojstrov je v Sloveniji nad 3000 z nad 1000 vajenci in razmernim številom pomočništva. Če si hoče pomagati in izsiliti na merodajnih mestih vpoštevanje svojih teženj, je potrebno, da nastopa čevljarsko obrtništvo solidarno.

V imenu hrvaških delegatov je pozdravil kongres podpredsednik Saveza postolara v Zagrebu ter izjavil, da se hrvaški obrtniki divijo agilnosti in organizaciji slovenskega obrtništva, ki je — dasi manj številno — priredilo v Ljubljani ta prvi čevljarški kongres v državi.

Načelnik ljubljanske čevljarske zadruge Oblak je nato poročal o uvozu čevljev, tovarniški konkurenci in šušmarstvu. Samo v letu 1923. se je uvozilo nad 200.000 parov čevljev srednje in boljše vrste v vrednosti 31 milijonov. Že to je ogromna količina, a znano je, da je dejanski import znašal še mnogo več. Že tovarne tožijo o nevzdržni inozemski konkurenci, čevljarški obrtniki pa imajo v to še več povoda. Treba je uvoz popolnoma prepovedati ali vsaj uvesti nanj visoko zaščitno carino. Tovarniška konkurenca je za malega obrtnika nevzdržna, posebno ker se

peča ne samo z delom po naročilu in meri, temveč celo s popravili. Šušmarstvo je prava kuga za solidni obrt. Uničuje legalnemu obrtniku ne samo gospodarsko eksistenco, temveč tudi ugled in kredit. Z velikim odobravanjem so bile sprejete od referenta v zmislu poročila predlagane resolucije.

Zbornični konzulent Žagar je poročal o davkih. V svojem referatu je poudarjal občutnost dohodnine in davka na poslovni promet in na konkretnih primerih pokazal, kako potrebna je ureditev dohodninske davčne lestvice v tem zmislu, da se bo brala namesto v kronah v dinarjih in da se dohodnina oprosti invalidskega davka. O davku na poslovni promet je poročal s posebnim ozirom na krivice, pod katerimi trpi obrtništvo vsled napačne razlage pojma «mali obrtnik». V nadaljnjih izvajanjih je omenjal povišanje invalidskega davka in uvedbo davka na zaslužek telesnih delavcev ter utemeljeval nujno potrebo, da se določi za ta davek davčni minimum, ki bo ustrezal sedanji višini davčnega minima za to vrsto dohodkov pri dohodnini. Končno je referent na kratko poročal o davku na podjetja in obrte po načrtu zakona o neposrednih davkih, s katerim naj se davčna bremena izenačijo v naši državi, in na konkretnih primerih številčno navajal razliko med sedanjo in bodočo obremenitvijo.

O obrtnonadaljevalnem šolstvu je poročal predsednik Zveze obrtnih zadrug Franchetti. Poudarjal je potrebo, da mojstri posvetijo vso pozornost vajeniški vzgoji, da pazijo, da vajenec redno poseja nadaljevalno šolo ter gredo učiteljstvu na roko.

Čevljarški mojster Breskvar iz Ljubljane je poročal o organizaciji in taktiki čevljarških obrtnikov. Ostro je kritiziral postopanje merodajnih činiteljev, ker so imenovali nekega jurista nestrokovnjaka za strokovnega učitelja čevljarstva. Poudarjal je potrebo, da se čevljarški obrtniki trdno organizirajo in odločno nastopajo za svoje pravice.

V debato k posameznim točkam so posegli med drugim delegati iz Hrvaške in Celja, na kar je bilo krasno uspelo strokovno zborovanje zaključeno.

Prof. Podkrajšek:

Nekaj iz preteklosti in nekaj za bodočnost obrtniškega stanu.

(Nadaljevanje.)

Začnimo pa pri obrtnih nadaljevalnih šolah. Kakor znano, je na teh šolah pouk obvezen, to se pravi, da mora vsak vajenec obiskovati obrtno nadaljevalno šolo, če je mojster v takem kraju, ki ima obrtno nadaljevalno šolo. To je lepo načelo, sedanji ustroj obrtnih nadaljevalnih šol pa kaže, da nobeno načelo ni popolno, če njegova izvršitev ne odgovarja faktičnim potrebam, ki naj jim služi. Pri nas so skoro vse obrtne nadaljevalne šole splošne, to se pravi, da se skupno poučujejo vajenci vseh vrst obrtov, ki so zastopani v dotičnem šolskem okolišu. In zdaj pomislimo, s kakšnim zanimanjem sledi pekovski vajenec učiteljevemu pouku, ki je namenjen elektrotehniku, ali brivski vajenec pouku, namenjenemu strojnemu ključavničarju. Že to samo kaže, da je treba pri teoretičnem pouku na obrtnih nadaljevalnih šolah vajence ločiti po sorodnih skupinah in da je po izobrazbi, ki jo zahteva dotični obrt, tudi določiti število tedenskih ur za vsak oddelek in za vsak pred-

met. Če predpisuje učni načrt za obrtne nadaljevalne šole za spise na teden dve uri in prisostvuje temu pouku 20 do 30 v različnih obrtnih zaposlenih vajencev, bi bil učitelj brezprimeren umetnik, če bi v tem kratkem času dosegel toliko, da bi se njegov trud izplačal. Pomisliti je namreč, da je treba pisma razne vsebine in raznih vrst vsestransko primerjati, sicer ne dobi vajenec nikoli tiste vaje, ki je potrebna za dobro korespondenco. Zato pridejo na vajence raznih obrtov v poštev tiste vrste pisem, ki jih mora mojster njegovega obrta natanko poznati. Tako n. pr. so sklepna in nasprotna sklepna pisma izredne važnosti za vse profesorje, dočim nimajo za oblačilne obrte tolikega pomena, za poslužne obrte pa sploh nobenega. In ker že govorimo o sklepnih in nasprotnih sklepnih pismih, naj opozorimo tudi na splošne pogoje k tem pismom. Ti obsegajo jako važne reči, ki se ne dajo obdelati s tem, da učitelj ali učenec prečita vzgled v knjigi. Za razlaganje pa pri sedanjih uvedbi učnega načrta niti misliti ni.

Kar velja za spise, velja tudi za računstvo. Danes otežuje našim obrtnikom uspešno konkurenco tudi to, da ne znajo kalkulirati. Kaj pomaga še tako lepo izdelan predmet, če mu obrtnik ne zna določiti prave cene. Če je predrag, mu odvrne naročnik, če je prepocen, povzroča izgubo, oboje pa ga ponižuje pred naročniki.

Vse, kar smo povedali o pouku v spisju in računstvu, velja tudi za knjigovodstvo. Tudi pri tem predmetu je natanko razločevati, kaj je treba znati temu ali onemu obrtniku in kako mu je zato urediti posamezne knjige.

Ves pouk, o katerem smo govorili do sedaj, pa potrebuje vestne priprave učiteljeve. Samo če učitelj obvladuje snov popolnoma in je vestno pripravljen za vsako uro, sme pričakovati dobrega uspeha. V šoli naj predava brez knjige in ko je dovršil predavanje, naj s knjigo v roki opozori učence, kje je najti v njej to, kar so slišali. Brez knjige ne sme biti noben učenec. Če je knjiga potrebna za vsak razred osnovne šole, če jo mora imeti vsak srednješolec, ni misliti, da bi vajenci kot največji reveži med nevedneži lahko izhajali brez nje. Kdor poučuje brez knjige, jemlje vajencem priliko, da se izobrazujejo, kajti kar so slišali v šoli, le prehitro pozabijo, če ne morejo tega tudi ponavljati.

Kakor izobrazuje učiteljišče mladeniče za njih poklic, tako naj bi jih višja obrtna učilišča strokovno izobraževala za pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah. Najbolje bi bilo, če bi se ta pouk vršil z učiteljiškimi zadnjega letnika, in sicer po strokovnjakih, privzetih z državnih obrtnih učilišč. Potrebno bi bilo to že zaradi tega, ker pridejo mnogi učiteljski kandidati ob vstopu v prakso na take šole, kjer morajo poučevati tudi vajence. Ker jim pa prva leta dela že dovolj preglavice priprava za pouk na osnovni šoli, jim gotovo ne preostaja časa za študiranje pouka na obrtni nadaljevalni šoli. Strokovno izobraženi pa bi z lahkoto premagali vse težave, ki se pojavljajo pri praktičnem pouku. Ob taki strokovni izobrazbi bi lahko odpadli tako zvani tečajji za izobrazbo učiteljev na obrtnih nadaljevalnih šolah, ki so zdaj v navadi. Ker trajajo taki tečajji navadno samo tri tedne in se vrše ob velikih počitnicah, torej ob času, ko so predavatelji in slušatelji vsled vseletnega naporega dela do skrajnosti izmučeni, in tudi huda poletna vročina ne pospešuje pouka, si lahko mislimo,

kakšni so uspehi takih kurzov. Ne rečem, da mlad ambiciozen učitelj ne pridobi nič, vse drugače pa je pri moških zrelih let, ki jih že zasušča prožnost spomina, ki se udeležujejo kurzov največ zato, da si pridobe na obrtni nadaljevalni šoli postranski zaslužek, ki mislijo na šolski klopi na svoj dom in polni težkih družinskih skrbi pri najboljši volji ne morejo slediti pouku tako intenzivno, kakor bi bilo treba z ozirom na kratko tritedensko kurzno dobo.

Naposled bi bilo še omeniti tako zvane večerne tečaje za mojstre in pomočnike. Tudi ti kurzi so zasnovani po enem, in sicer skrajno nesrečnem načinu. Sklicevatelj kurza navadno niti ne ve, kakšen material se bo zglasil, in vendar že naprej določi dobo in število učnih ur. Taki kurzi lahko umore v poslušalcih sleherno veselje do pouka. Kako naj človek, ki ne obvladuje osnovnih računov, v kratki dobi enega kurza prebavi vse, za kar je treba rednemu učencu najmanj enega leta, in to enega leta učenja brez drugih opravil, dočim ima obrtnik ves dan dosti drugega dela in mu torej ne preostaja časa, da bi se poglubil v stvarino, podano mu v kurzu. Taki kurzi bi imeli kaj uspeha, če bi se priglasienci razvrstili po njih zmožnostih in poučevali na podlagi njih predizobrazbe. Za učenje je treba časa in temeljitosti, sicer obvisi vse v zraku in ne rodi zaželenega sadu. Kaj pomaga mojstru, če je poslušal pet mesecev po štiri ure na teden razna predavanja in se mučil s pismenimi vajami, pa mu manjka na vseh koncih vsega, kar je predpogoj za take vaje. In kdor misli, da se bo v treh tednih naučil kalkulirati, če ne zna računati, se moti tako, kakor tisti, ki meni, da si prisvoji vestno kalkuliranje s približnim ocenjevanjem izvršenih izdelkov.

Z ozirom na vse to potrebuje teoretični pouk na naših obrtnih šolah temeljite preuredbe. Najprej je treba učni načrt prilagoditi našim dejanskim razmeram in potrebam. Zato bi bilo sestaviti ankete mojstrov-strokovnjakov, ki bi jih odposlale posamezne zadrage, in profesorjev tehniške srednje šole v Ljubljani. Skupaj naj bi po temeljitem posvetovanju sestavili podrobne učne predmete. Na podlagi teh načrtov bi bilo določiti število tedenskih ur. To število naj bi se ravnalo po obrtu samem in po stvarini, ki jo mora učenec obvladati. Da bi vsi učenci imeli na teden enako število ur, se ne da dobro upravičiti, ker je, recimo, vajencu kovinskih obrtov in izvrševanje obrta treba veliko širšega obzorja nego pa vajencu poslužnih obrtov.

Za izobrazbo učiteljev na obrtnih nadaljevalnih šolah bi bilo na tehniški srednji šoli v Ljubljani ustanoviti enoleten tečaj, ki naj bi ga obvezno posečali učiteljišniki IV. letnika. Tudi za ta kurz bi bilo profesorjem tehniške srednje šole v Ljubljani podroben učni načrt ter zanj določiti število tedenskih ur.

Za vse to bi bilo zainteresirati naše državne poslane, ki bi morali v narodni skupščini izposlovati take denarne podpore, da bi se obrtno šolstvo lahko razvilo brez moledovanja pri zasebnih faktorjih. Dokler bo državna podpora tako pičla kakor doslej, ni misliti povoljnega uspeha. Država se mora zavedati, da je nevednost najdražje zlo na svetu. Zato pa mora iztrebljati povsod, torej tudi v obrtnem stanu. Tukaj pa tembolj, ker temeljito izobražen obrtnik dviga ugled države, poživilja stik z inozemstvom in krepi vir državnih dohodkov.

(Konec sledi.)

Konferenca pridobitnih organizacij v Sarajevu.

Dne 14. in 15. maja se je vršila v Sarajevu konferenca gospodarskih organizacij, katere so se udeležile po svojih zastopnikih poleg trgovskih in obrtniških zbornic vse države tudi nekatere zveze. Trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani so zastopali predsednik Ivan Knez, načelnik obrtnega odseka Engelbert Franchetti in zbornični referent dr. Pretnar. Konferenci v Sarajevu je predsedoval predsednik sarajevske trgovske in obrtniške zbornice Nikola Berković, dočim so posameznim odsekom, ki so se bavili z obravnavanjem posrednih točk dnevnega reda, predsedovali predsedniki onih zbornic, ki so imele referat v dotičnem odseku.

Na dnevnem redu je bilo vprašanje posebne poravnave izven stečaja, gospodarskega sveta, vsakoletne redne konference, odnosno kongresa zbornic in pridobitnih organizacij, vprašanje pristopa naših gospodarskih korporacij k mednarodni trgovski zbornici v Parizu in končno vprašanje obrtne kreditne politike. Slednja točka dnevnega reda je posebne važnosti za obrtništvo, zato v naslednjem približujemo resolucije, ki so bile na podlagi referata predsednika Zanatske komore v Beogradu, Milana Stojanovića, soglasno sprejete na plenarni seji konference dne 15. maja in ki se glase:

1.) Konferenca gospodarskih krogov soglasno usvaja potrebo za nujno ustanovitev Pooblaščenega zemaljske zanatske banke kraljevine SHS v Beogradu s filijalkami v vseh glavnih gospodarskih centrih, v kateri namen naj se čimprej izda zakonito pooblastilo v parlamentu.

2.) Dosedanja posojila v višini 5000 Din, ki jih daje obrtnikom Narodna banka, so za srednje in večje obrtniške obrate prenizka. Zato se zahteva od Narodne banke, da odobri obrtnikom poleg dosedanjih posojil tudi stalne kredite najmanj po 15.000 dinarjev.

3.) V novi zakon o obrtih naj se sprejme specialni oddelek o obrtniškem zadrugarstvu, s katerimi odredbami se bo zagotovil njegov čim intenzivnejši razvoj.

Konferenca smatra, da so zgorajšnje zahteve našega obrtniškega stanu popolnoma upravičene in zelo nujne ter pričakuje od kraljevske vlade, da jih bo nujno rešila.

Razno.

Vsem v «Zvezi obrtnih zadrug» v Ljubljani včlanjenim zadrugam! Mnogo zadrug doslej še ni poravnalo zvezne doklade za leto 1924., nekatere pa so v zaostanku celo za leto 1923. Zveza mora točno izpolnjevati svoje obveznosti in tudi ona brez sredstev ne more delovati. Ker kljub večkratnim pismenim opominom niso poravnale zaostale doklade, jih tem potem zadnjikrat opominjamo in prosimo, da do 15. junija nakažejo doklado, ker bomo po tem roku izterjali zneske upravnim putem. — Načelnstvo.

Priloge k prošnjam za prepustitev k pomagalski preizkušnji. Mestni magistrat v Ljubljani je poslal vsem združenim načelstvom naslednji dopis: Uradno prihajajo pritožbe, da zadruga načelstva sprejemajo prošnje vajencev in pomožnih delavcev za prepustitev k pomožniški preizkušnji, in sicer so to prošnje, ki so zelo pomanjkljive. Vsako združeno načelstvo se mora držati sledečih

zakonitih določil pri presoji prošnje za prepustitev k pomožniški preizkušnji: 1.) prošnja mora biti naslovljena na združeno načelstvo; 2.) prošnji morajo biti priložene sledeče listine: a) učno izpričevalo, izstavljeno od učnega mojstra; b) izpričevalo obrtnonadaljevalne šole, da je prosilec zadostil vsaj zadovoljivo obisku te šole; c) ako prosilec ni bil dolžan obiskovati obrtne šole, mora to dokazati v zmislu §§ 99 b in 100, odstavek 3 obrtnega reda, na ta način, da je z dobrim ali vsaj zadostnim uspehom dovršil kako obrtnonadaljevalno šolo ali kak drug pouk, ki je bil temu enakovreden. Enakovrednost pouka je treba primerjati z vrednostjo obrtnonadaljevalne šole, kakršna je predpisana v Ljubljani; 3.) delavska izpričevala, ako je bil prosilec kot pomožni delavec v obrtu že zaposlen. Združenemu načelstvu se strogo naroča, da brez izkaza o uspešnem obisku obrtnonadaljevalne šole nobenega prosilca — predvsem vajenca — ne sme pustiti k pomožniškemu izpitu. O tem naj se pouče vsi člani zadruge in njeni pripadniki, to pa vsled tega, da se niti vajenci niti pomožniki ne bodo mogli sklicevati na kaj temu nasprotnega. Za primer, da bi se združeno načelstvo ne ravnalo po gornjih navodilih, bi moral mestni magistrat postopati kazenskim putem v zmislu § 127. obrtnega reda.

Strokovni tečaji. Urad za pospeševanje obrta v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava prirediti enotedenski tečaj za avtogensko varenje v kovačnici Srednje tehniške šole v Ljubljani. Teoretični pouk bo vodil ravnatelj Urada za pospeševanje obrta g. inž. G. Gulič, praktični pouk pa prvovrsten inozemski strokovnjak. Poučevalo se bo varenje železnih pločevin, profilnega železa, cevi, jeklenih izdelkov, enostavnih in kompliciranih litoželeznih izdelkov, avtomobilskih cilindričnih blokov, plošč za štedilnike, tankih pločevin, nadalje varenje bakra in medi z elektrolitnim in Kanzlerjevim bakrom, varenje aluminija in ostalih kovin, posebno svinca. Pokazalo se bo tudi okovanje in izžarenje varjenih predmetov. Udeležence tečaja kakor tudi drugo občinstvo naproša urad, da vpošljejo tozadevni polomljeni, zlasti kompliciranejši material v brezplačno popravilo na naslov: Franc Beran, strokovni učitelj na Srednji tehniški šoli v Ljubljani. Ob zaključku tečaja dobi vsak udeleženec uradno izpričevalo. Za potrebsčine v tečaju se plača 50 Din. Prijave za tečaj naj se vpošljejo takoj na naslov: Urad za pospeševanje obrta, Ljubljana, Dunajska cesta št. 22. Tečaj se prične dne 6. julija t. l. Vse natančnejše sporoči urad vsakemu prijavitelcu pismeno.

Razstava vajeniških del v Brežicah. Na razstavi vajeniških del v Brežicah, ki se je vršila na Veliko noč, so bili odlikovani sledeči razstavljalci: Mizarski vajenci: S priznanico I. reda: Joža Lipej (2 leti učne dobe), Ivan Šepce (3 l.), Janez Vogrinc (2 l.), Andrej Levak (2½ l.), Jože Kosec (2¾ l.), Ivan Zorko (1 l.), Jože Merslavič (2¾ l.), Karel Lupšina (3 l.), Dominik Černelč (3 l.); s priznanico II. reda: Fran Busina (2¼ l.), Martin Kovačič (2¼ l.), Andrej Volčanjek (2 l.) in Franc Vrbanič. Šivilje: S priznanico I. reda: Marija Živič (1½ l.), Matilda Preskar (1½ l.), Anica Hlebec (2¾ l.), Angela Dececo (1¾ l.), Ana Hostnik (2 l.), Angela Cizelj (2 l.); s priznanico II. reda: Veronika Sadnik (2 l.), Veronika Arnušek (1½ l.), Ana Zorko (1¾ l.), Neža Kežman (2 l.). Ključavnničarji: S priznanico I. reda: Fr. Ajster (2¼ l.), Fr. Sadnik (1¾ l.), Jože Kruljč (¾ l.), Ed. Seidhauer (1¾ l.), Leopold Lavrinšek (3 l.); s priznanico II. reda: Miha Soško (1¼ l.). Kovači: S priznanico I. reda: Vincenc Novak (3 l.), Anton Nepušlan (1¼ l.), Janez Blatnik (1½ l.), Miha Hode (3 l.); s priznanico

II. reda: Ivan Živič (3 l.), Franc Lackovič (13 mesecev). K rojači: S priznanico I. reda: Jože Radej (2 l.), Miha Pavlin (1½ l.), Ivan Brilej (1 l.); s priznanico II. reda: Martin Molan (2½ l.), Anton Kozole (3 l.). Čevljarji: S priznanico I. reda: Anton Kostanjšek (2½ l.); s priznanico II. reda: Miha Hotko (2½ l.), Ivan Vogrinec (3 l.). Kolarji: S priznanico I. reda: Anton Piltauer (3 l.), Josip Vučajnk (2¾ l.); s priznanico 2. reda: Maks Senica (1¼ l.). Sedlarji: S priznanico I. reda: Milan Lugiarič (¼ l.), Fr. Urek (2 l.). Lasničarji: S priznanico II. reda: Albert Schöner (3 l.), Ivan Miklavžina (1 l.). Po eni vajenec: S priznanico I. reda: Drago Pečnik (2¾ l.), elektrotehnik; Martin Valovec (½ l.), lončar; Alojzij Škoda (2 l.), usnjar; Ivan Gorinšek (2½ l.), pek; Janez Požaj (1 l.), sodar; s priznanico II. reda: Josip Opraz (2¾ l.), tesar; Branko Rueh (1 l.), klepar.

Novost letošnjega velesejma bo Sportna razstava, ki bo prirejena v najširšem stilu. Da bo razstava čim boljše uspela in v vsakem oziru dosegla svoj namen, se je konstituiral ožji odbor, ki bo vzel delo v svoje roke, in kateremu bodo stali ob strani vsi sportni krogi Slovenije. Odbor je konstituiran takole: predsednik dr. Souvan Hubert, namestnik Gorec Josi; tajnika: Stanič Lavoslav, Vrančič Vladimir; odborniki: ing. Prelovšek, dr. Bleiweis, dr. Senekovič, Rado Hribar, Anton Pintar in Viktor Naglas; namestnik: dr. Košiša.

Českoslovaška na Ljubljanskem velesejmu. Českoslovaška ima na našem velesejmu svoj lastni, lično zgrajeni paviljon, ki pa ob priliki vsakoletnih velesejskih prireditvev ni bil baš najbolje zaseden. Za letošnji velesejem pa se pripravljajo obiskovalcem prijetno presenečenje: Ves paviljon zasede namreč Svaz československega dila v Pragi in so tozadevni dogovori že zaključeni. Svaz, ki uživa v Českoslovaški velik ugled, razstavi tudi v večjem obsegu na pariški umetnostni dekorativni razstavi in baje se bo del te razstave premestil na velesejem v Ljubljano. Českoslovaški umetnostni obrt je zelo razvit in razstava bo poleg svoje izredne zanimivosti gotovo marsikomu v vzpodbudo, da se i naša dvigne in vzcvete. Z veseljem in hvaležnostjo bomo sprejeli brate Čehe v našo sredo, velesejmu pa čestitamo na tej pridobitvi. Poleg tega se namerava sejma v večjem obsegu udeležiti tudi češka industrija, zlasti v porcelanski in steklarski stroki. Baje bodo zelo lepo in obsežno reprezentirane tudi velike tvornice Škodove.

Zadružni občni zbor oblastne strokovne zadruge brivcev, lasničarjev in sorodnih strok v Mariboru. (Konec.) V ozkem okvirju naj se omeni v prvi vrsti izvršitev sklepov zadnjega zadružnega zbora. Zadruga je v preteklem letu uredila in vpeljala za ves teritorij svojega delokroga obvezen delovni čas in zlasti odpiralni in zapiralni red ter za mesto Maribor tudi celodnevni nedeljski počitek. — Na podlagi sklepa zadnjega zadružnega zbora ustanovljeno zadružno tajništvo je znatno razbremenilo načelnika. V poročilu izkazane vloge in izdatki dokazujejo, da je bilo mogoče rešiti velikansko nalogo samo s tajnikom, žal pa načelnik s tem še ni bil tako razbremenjen kot pri drugih zadrugah in se mora pomisliti, da se je načelniku kljub temu naložilo tri in polurno dnevno delo, kar znaša letno 1277 ur. Za tajništvo določena kvota dovoljuje ravno samo, da se od njega sme zahtevati vodstvo zapisnika in da deloma priskrbi izdatke, medtem ko mora vsa druga dela, kot vložni seznam, odpravo, registraturo, pomočniško in vajeniško matriko, sezname pomagalskih preizkušenj, vse blagajniške posle izvršiti načelnik sam. Da se načelnik vsaj deloma razbremeniti, bi se morala predvsem za tajništvo določena kvota najmanj podvojiti, kar bi pa imelo za posledico

precejšnje zvišanje letnih doklad. — Da se seznanijo člani z najvažnejšimi oblastnimi odredbami in odločbami, naj omenimo le najvažnejše: Naredba ministrstva za socialno politiko od meseca septembra 1924. določa, da znaša delovni čas za brivski obrt na teden 60 ur. Po našem mnenju pa se nanaša ta naredba samo na delovni čas nastavljenec in je odločba, katera naj uredi odpiralni in zapiralni čas za brivski obrt, zaenkrat samo projekt. V kratkem pa je pričakovati enotne ureditve, katera bo šla vsem na živce. Tozadevna naredba, ki je izšla meseca oktobra 1924., se je izkazala v vseh točkah nejasna in je bila na pritisk vseh zadrug konec decembra 1924. umaknjena s tem, da bo izdana v kratkem druga, katero bo ocenila trgovska in obrtniška zbornica. Naša zadruga je svoje mnenje že oddala in je pri tem zastopala stališče zadružnega zbora in zahteva slejkoprej, da se loči v brivskem obrtu delovni čas od odpiralnega in zapiralnega časa. — Nočelstvo je dobilo od okrajnega glavarstva nalog, opirajoč se na naredbo notranjega ministrstva z dne 23. marca 1924., da morajo biti brivnice ob državnih praznikih brez izjeme ves dan zaprte. Vsled okolišnosti, da lahko padejo ti državni prazniki tudi na soboto in bi pomenilo celodnevno zaprtje nenadomestljivo škodo, je načelstvo vložilo uspešne vloge, opirajoč se na zakon o zaščiti delavcev, kateri uvršča brivski obrt v kategorijo slaščičarjev, mesarjev, trafikantov, cvetličarjev itd. Načelstvo pa stoji kljub temu na stališču celodnevnega zaprtja ob državnih praznikih, če padejo isti na manj važne medtedenske dneve, da se izogne morebitnemu spogledovanju. V teh zadevah odločuje načelstvo od primera do primera. — Z naredbo ministrstva za trgovino in industrijo z dne 21. julija 1924., razglašeno v Uradnem listu z dne 18. avgusta 1924., št. 78, se je dovolila zadrugam pravica kaznovanja po zlatem ključu, in sicer na ta način, da je zadružno načelstvo, izvršujoč svojo po pravilih ji pristojno disciplinarno moč nad svojimi člani in pripadniki v primerih prestopkov zadružnih predpisov, diktirati primerne denarne globe do 300 Din. Načelstvo je v svoji seji dne 15. septembra 1924. sklenilo in odmerilo najmanjšo globo 50 Din. — Kar se tiče notranjega delovanja zadruge, si je načelstvo vedno prizadevalo, gledati na urejeno vajeništvo. Na hvalo v lanskem letu izvršene preureditve oprostitve temelji aparat na skozi in skozi modernem načinu, ne izogibajoč se pri tem zakonitim predpisov. Posebno se je oziralo na položitev pomagalske preizkušnje v primerih, ako se je kdo hotel na novo etabrirati in so se z vso pravico zahtevale tiste zmožnosti, ki so opravičevale izvrševanje popolnega poklica in ki so jamčile za popolno izobrazbo vajencev. Pripetilo se je, da so imeli vajenci malo ali sploh niso imeli prilike, osvojiti si lasna dela. Vsled strogega sistema, da se je na vsak način zahtevalo, da tudi taki morajo doprinesiti vsaj začetne pojme v lasnih delih, so se pa vajenci navajali, da so pri oprostitvah doprinesli ne samo začetne pojme, temveč mnogo več. Ker so še danes nesoglasja med člani v pogledu oproščanja vajencev, je potrebno, da se ugotovi sledeče: Pripetilo se je, da imejitelji obrtov svojih vajencv niso v polnem obsegu naučili obrta, katerega so imeli na podlagi svojega obrtnega lista pravico izvrševati, temveč samo del obrta, kakor v teh primerih samo britje in rezanje las. Dolžnost zadruge pa je, da se že pri udinjanju deluje na to, da se učna pogodba ne glasi samo na britje in rezanje las, temveč na priučitev obrta v celnem obsegu in da se vajenec izobrazí v obrtu v polnem obsegu, ker bi sicer znale nastati za vajenca pri oprostitvi ali pozneje pri prijavi obrta težkoče, zvezane z gospodarsko škodo. Zadruga postopa pri tem v zmislu § 98., odstavek 1., obrtnega reda, glasom katerega smejo imeti vajence samo taki

obrniki, kateri so res zmožni na podlagi ustroja in načina izvrševanja obrta izpolnjevati predpise § 100. obrtnega reda v pogledu obrtne izobrazbe vajencev. Obrtniki, kateri so se vrgli na kako specialno stroko (razen damskega česalnega obrta), se torej zaradi načina izvrševanja svojega obrta ne morejo smatrati upravičenim, imeti vajence, če si ne prizadevajo, vajenca tudi v drugih panogah obrta primerno poučevati. Izpraševalna komisija je torej gotovo upravičena zahtevati primerno znanje in spretnosti pri pomagalških preizkušnjah v polnem obsegu in pri vajeniških oprostivah vsaj toliko, da si dotični kot pomočnik lahko zasluži svoj kruh. — Zadrugi načelnik si je nadel važno in blagoslov obetajočo nalogo, izdelati učno knjigo «Teoretični načrt za položitev mojstrske, pomagalške in vajeniške preizkušnje». Delo naj bi služilo vsakemu posameznemu kot praktična pregledna knjiga, ki je mišljena za izdajanje v dveh jezikih, v nemškem in slovenskem. Delo je sestavljeno iz vseh dosegljivih virov in ima že 190 tiskanih strani. Pričakovati je, da bo knjiga v kratkem gotova. — Ako pregleda načelnik h koncu poročila svoje delovanje, lahko z veseljem ugotovi, da je v pogledu reda v zadrugi postalo mnogo boljše. Dalo bi se pa doseči še mnogo več, ako bi se člani držali sledečih deviz: Dno, na katerem je zasidrana zadruga, je načelstvo. Od tega mesta ven se čuti, doznava, premišluje, vodi. K temu treba časa, izkušnje, razmotrivanja. V zadrugi bi moralo vladati veselje do dela, kajti kar doseže načelstvo za celokupnost, koristi njemu in vsem drugim. Lastni interes nas sili dovolj, da žrtvujemo naše najboljše misli v prosep in zaščito stanovskih koristi potom pametne uporabe prostega časa. Ne zadostuje, da stori to načelstvo samo, potrebno je, da se združimo vsi, prešinjani najboljše volje za izboljšanje našega položaja. To je možno pa le tedaj, ako delujejo vsi tovariši v korist lastnega poklica in da poznajo najpotrebnejše zakone, odredbe, naredbe, obrtni red in pravila. Kdor to pozna, lahko uspešno deluje za zadrugo kot svetovalec načelnika in vseh drugih. Vsak član naj bi se seznanil z našim obrtnim zakonom in to bi bil temeljni pogoj za uspešno javno delo. Znanje samo na sebi je mrtvo, oživi pa ga pravilna uporaba. Zadruga je podobna veliki družini, družina je pa semenska celica družbe. Pri tej smo neposredno udeleženi z našim poklicnim življenjem, kar je pač najbližje. Njej pa služimo samo z marljivim sodelovanjem in ravnanjem v zmislu pravil in zadrugnih sklepov. Izkušnja uči, da je marsikateri brivec imel vsled lastne krivde škodo in bi mu šlo mnogo boljše, ako bi spoznal svojo korist v stanovski skupnosti. Žalibog se jih mnogo ne dá poučiti. Moderni brivec pa mora delovati v dobi poklicne organizacije. Cesar ne zmore posameznik, zmore skupna organizacija, svesta si svojega cilja. Pa tudi na najrazličnejših poljih narodnega gospodarstva se je izkazalo zadrugništvo kot koristno in zasluži tedaj, da se razširi na različne postranske panoge. Poljski kralj Svatopluk je nekoč potom svežnja palic dokazal, da dá zveza več slabih silno moč, in danes imamo samo tri zvezde, katere nam kažejo pot do izboljšanja: zmisel skupnosti, zakonitost in včlanjenje v veliko sestavino. — Ako se še h koncu vsem tovarišem odbora izreče najlepša zahvala za zvesto spremstvo in neutrudljivo in požrtvovalno sodelovanje, se zgodi to v nadi, da ne bodo odrekli tudi v bodočem letu sodelovanja. Nič manjša zahvala pa gre tudi p. n. oblastvom, posebno pa zadrugnemu instruktorju komisarju g. Založniku, kakor tudi časnikom za naklonjeno podporo.

Svetovno gospodarstvo začetkom leta 1925. Ob pričetku tega leta so se kazale na vseh poljih svetovnega gospodarstva nedvombena znamenja ugodnega razvoja. Efektne borze so bile povsod trdne, tako v Evropi

kakor v Ameriki in drugod. Na valutnem trgu se je pričnelo polagoma približanje raznih vrednot, tako potrebno za poživljenje svetovne trgovine. Dočim ni notirala lani nobena evropska valuta na svoji zlati pariteti, so postale sedaj devize Stockholm, Amsterdam in Berlin dolarju spet enakovredne in so notirale začasno celo nad svojo zlato pariteto. O funtu in njegovem razmerju do dolarja smo govorili že enkrat. Zopet se je povrnilo zaupanje v kreditno vrednost evropskih dežel, brez katerih si svetovna trgovina ne more opomoči; zlasti se to pozna v izredni višini inozemskih kreditov, ki so jih dovolile Zedinjene države v lanskem letu, nič manj kot 1200 milijonov dolarjev. Tudi angleški denarni trg je začel posojati drugam, čeprav je danes v tem oziru še daleč za ameriški; leta 1924. so prišli vendarle že na 25-3 milijonov funtov. Mednarodne trgovske statistike za leto 1924., oziroma za prvih 11 mesecev nam pravijo, da je obseg svetovne trgovine samo še za dobrih 10 odstotkov manjši kakor je bil pred vojno. Se je torej tudi napram zadnjim letom znatno povečal. Ne smemo pa prezreti, da je v močnem denarnem povišku svetovne trgovine — zračunjeno v zlatu — vsebovano tudi razmerje v količinah. Upoštevati moramo pri tem podraženje od začetka vojske sem. To podraženje smo pri omenjenih 10 odstotkih že vračunili. Najbolj neugodna je danes še vedno trgovska bilanca Nemčije; prvič je glede prometnih številk daleč zadaj za letom 1913., drugič se je pa import dosti bolj dvignil kakor eksport in je danes prevešek importa nerazmerno višji kakor je bil pred vojno. Leta 1913. je znašal nemški import okoli 2400 milijonov dolarjev, eksport okoli 2385 milijonov, import torej 15 milijonov več. Leta 1924. sta bila še oba manjša; a dočim je šel import že na 1990 milijonov dolarjev, jih ima eksport le 1470 milijonov, torej 520 milijonov manj. Nemci se tolažijo z angleško trgovsko bilanco, ki je pokazala lani pasivum 2050 milijonov dolarjev: import 5600, eksport 3550. Izredno ugodna je trgovska bilanca Francije: import 2150 milijonov dolarjev, eksport 2280, torej 130 milijonov aktivnosti. Najbolj so se odrezale seveda Zedinjene države, ki so postale leta 1924. namesto Anglije največji eksporter sveta. Eksport je znašal 4300 milijonov dolarjev, import pa samo 3500 milijonov, aktivnost torej celih 800 milijonov. Obseg mednarodne trgovine se je sicer za dobrih 10 odstotkov skrčil, a trgovsko brodovje se je za približno 33 odstotkov pomnožilo. Zato lahko razumemo, zakaj se tudi v preteklem letu položaj v ladjedelstvu in plovbi ni izboljšal. Sicer se je povečani obseg trgovine javljal v povečanem povpraševanju po ladjah, a voznine se niso mogle zvišati, ker je bilo vedno zelo veliko ladij nezaposlenih in se je vsakemu večjemu povpraševanju po prostornini lahko takoj ugodilo. Obnovitev nemškega trgovskega brodovja je prišla lani do začasnega zaključka, ker so razpoložljiva sredstva že skoraj popolnoma izrabljena — zvišanje glavnice ladijskih družb, inozemska posojila itd. Kljub temu je pa Nemčija pri gradbi ladij zopet na drugem mestu, in to zato, ker povprašuje po nemških ladjah zlasti inozemstvo. Solidno delo, točnost, red in — snaga. Z izgubami v vojni in v mirovnih pogodbah je nemško brodovje tako rekoč izginilo s površja; danes ima pa zopet okoli 50 odstotkov predvojne tonaže. — Splošno torej: Svetovno gospodarstvo je na poti konsolidacije.

Krupp v Jugoslaviji. Kakor znano, je prišla v jeseni leta 1924. «Tovarna vagonov v Brodu na Savi» v konkurz. Sedaj pa poročajo iz Beograda, da je prišlo v zadnjih letih do definitivnega sporazuma med tvrdko Krupp in prej omenjeno tovarno v Brodu na Savi. Že dalj časa so si prizadevali veliki nemški koncerni, da bi osnovali v Jugosla-

viji ali samostojno podjetja ali pa, da bi s spojitvijo s kakim domačim podjetjem ali pa s stalnim zastopstvom okrepili svojo pozicijo na Balkanu. Tako so pričeli Stinnes in njegov koncern, Stumm-Konzern in Röchling-Konzern, h kateremu spadajo tudi znane tovarne lokomobil Lanz, Mannheim. Tudi Krupp je skušal v zadnjem času dobiti na Balkanu krepkejšo pozicijo. Vendar pa tozadevna večmesečna pogajanja niso uspela. V nemških industrijskih krogih je bila zato splošno razširjena vest, da je Krupp zaradi tega sploh opustil misel na ustanovo ali afilacijo kakega podjetja na Balkanu. Tem bolj pa je zato prišla presenetljiva vest o prej omenjenem sporazumu. Brodska tovarna vagonov je bila osnovana pred nekoliko leti od madžarske veleindustrije z namenom, da dobi na Balkanu boljšo možnost eksporta in s tem izpodriniti nemško konkurenco. Ta misel je bila tudi popolnoma utemeljena, ker obstoja med Madžarsko in Nemčijo danes za balkansko tržišče najostrejša konkurenca. Brodska tovarna vagonov je delniška družba. Urejena je za letno produkcijo 2400 novih vagonov ali pa okoli 4000 popravil in zaposluje okrog 2000 delavcev. Z obratom je tovarna pričela leta 1922. Vendar pa obrat najprej ni prišel v pravi tek, ker je država nove dobave vagonov raje naročila v Nemčiji na račun reparacij, popravila pa oddala istotako po večini inozemstvu. Kako daleč, oziroma v kakem obsegu je Krupp na tem podjetju udeležen, ni znano. Vendar pa razni znaki in opombe nemških gospodarskih in strokovnih listov kažejo, da ne bo delovanja omejit samo na razširjenje dosedanjega obratovanja, ampak da bo pričel tudi takoj s popravilom lokomotiv, pozneje pa celo z izdelovanjem lokomotiv in železnih mostov, s katerimi se je tudi že do sedaj bavila omenjena tovarna. In če se bo Krupp bavil z gradbo mostov, je sigurno, da je na tem udeležen tudi Krupp Rheinhausen, ki je samo ona tovarna tega obsežnega koncerna, ki gradi mostove. S tem je dobil Krupp brezdvomno važno mesto na Balkanu, mogoče celo vodilno mesto težke industrije. In končno bi bilo to le hvalevredno, zakaj bi morali izvažati našo železno rudo na Češko in od tam kupovati stroje. Bolje je in ceneje, če se dela doma, in četudi ne z izključno domačim kapitalom. Med našimi industrijskimi in trgovinskimi krogi bo ta vest gotovo vzbudila kolikor toliko zadovoljstva, ker je to gotovo najboljši dokaz, da ima inozemski kapital zaupanje v našo državo, zaupanje v skorajšnjo gospodarsko in politično konsolidacijo naših razmer. Tudi za Nemčijo je to dejstvo velikega pomena. Korak Kruppa bo privabil tudi ostalo inozemstvo in ob konkurenci bomo imeli le dobiček. Obenem pa je s tem prišla Brodska tovarna vagonov na prvo mesto prometno-

industrijskih podjetij. Obstojajo namreč še Ferrum, d. d. v Subotici, s 1100 delavci in 350 popravljenih vagonov mesečno, Sartid d. d., Smederevo, pri katerem je udeležen Armstrong (Anglija) in Jasenica, d. d. v Palanki, razen tega še državne delavnice, ki pa nikdar niso nacionalne kot sploh vsi državni obrati.

Iznajdba za izdelavo vedno svežega kruha. V Pully, kanton Vand v Švici, je pek. pomočnik Matti izumil nov način za izdelovanje trajno svežega kruha. Kontrolni laboratorij v Lausane je na ta način izdelani kruh preizkusil in analiziral. Analiza je izpadla jako ugodno. Po Mattijevem načinu izdelani kruh ostane deset mesecev popolnoma svež, ima pa vse znake svežosti tudi po preteku dveh let. Izum je velike važnosti za vojaštvo, pomorsko plovbo in prekomorske kolonije. Izumitelj je svoj izum nazval «Mattipan» in ponudil svoj patent v nakup švicarski vladi.

Zvišanje davkov na opojne pijače v Rusiji. Ko je prišla v Rusiji sovjetska vlada na krmilo, je svečano prepovedala sleherno izdelovanje žganja. Ta prepoved je ostala v veljavi do konca januarja. Sedaj pa se je sovjetska vlada odločila za ukrep, ki je v polnem nasprotju z njenim dosedanjim zadržanjem napram alkoholnemu vprašanju. Dovolila je namreč zopet izdelovanje „vodke“ ter uvedla monopol na žganje. Ta korak opravičuje sovjetska vlada s trditvijo, da ne more najti nobenega drugega sredstva za poravnavo davčnega deficita. Tudi na druge opojne pijače, kakor na pivo in vino, ki ga sedaj prodajajo v Rusiji zasebni trgovci, je naložila sovjetska vlada visoke davke.

Naraščanje brezposelnosti v Avstriji. Za presojo, ali in v koliko je napredovala sanacija Avstrije, je najzanesljivejše merilo statistika brezposelnosti. V juliju l. l. je bilo brezposelnih 50.000 oseb. Njihovo število pa je narastlo do srede januarja t. l. na 173.000 in je znašalo koncem januarja l. l. že 180.000. To je najvišje število, odkar se je pričelo s sanacijo. Porast brezposelnosti je povzročilo v prvi vrsti nastopajoča zima, ki je onemogočila stavbeno delavnost na Dunaju, in vremenske prilike, ki so marsikatero podjetje, opremljeno na vodni pogon, prisilili vsled pomanjkanja vode ukiniti obratovanje. Niso pa ti edini vzroki za brezposelnost, ker se v sosednjih državah ob enakih prilikah obratovanje nemoteno nadaljuje in se je brezposelnost zmanjšala, ne pa zvečala. Poznavalci razmer trdijo, da povzročajo brezposelnost splošne gospodarske razmere v Avstriji, osobito težave najti za svoje produkte primerna tržišča in visoke obrestne mere. Kljub temu pa upajo, da se bodo razmere spomladi izboljšale, ker spomladi brezposelnost praviloma pada.

Izdajatelj konzorcij «Obrtnega Vestnika».

Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50.000.000.-

Skupne rezerve: okrog

Din 10.000.000.-

Centrala: Ljubljana. Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice
Celje
Crnomelj
Kranj

Logatec
Maribor
Metković
Novi Sad
Trst

Ptuj
Sarajevo
Split
Gorica

Brzovjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504

**Priporoča se za vse
bančne posle**

ORIENT

d. z o. z.

tovarna olj. barv, firnežev in lakov

Slomškova ulica št. 19

LJUBLJANA

Vodmat pri Ljubljani

Prodajalna na drobno: Miklošičeva cesta 4
nasproti frančiškanske cerkve.**L. MIKUŠ**

tvornica dežnikov

LJUBLJANA

Mestni trg št. 25.

Skrbno izdelovane -- Največji izbor

Preobleke -- Popravila

Najnižje cene!

Kreditno društvo**Mestne hranilnice ljubljanske**

dovoljuje posojila

na menice in kredite

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

r. z. z o. z. v Ljubljani

Mestni trg št. 6.

ker ima že nad

10,000.000 Din jamstvene glavnice.Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun
obrestuje najugodnejše.**Obrtna banka
v Ljubljani**

Centrala:

Kongresni trg št. 4

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 508

Telefon št. 508

Račun pri poštno-ček. zavodu v Ljubljani
št. 12.051Daje kredite v obrtne svrhe, pospe-
šuje ustanavljanje obrtnih in indu-
strijskih podjetij, izvršuje vse bančne
transakcije najkulantnejše. Vloge na
knjižice in na tekoči račun se obre-
stujejo kar najugodnejše, vezane vloge
po dogovoru primerno višje.**Kreditni zavod
za trgovino in industrijo****Ljubljana, Prešernova ulica št. 50**

(v lastnem posloplju).

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in
prodaja vsakovrstnih vrednostnih
papierjev, deviz in valut, borzna
naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic
in kuponov, nakazila v tu- in
inozemstvo, safe-deposits itd. itd.